

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ชูพงษ์ สายอุบล
รองผู้บังคับการ กรมทหารราบที่ 29

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2563

เอกสารวิจัยเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29
ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

โดย พันเอก ชูพงษ์ สายอุบล

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง กนิษฐา จิตติวัฒนา

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2563 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

ประธานกรรมการ

(สนิสมุทร์ จันทรเนตร)

พันเอก

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(ขวลิต ประดิษฐ์นวกุล)

พันเอก

กรรมการ

(ภารัต เทียนทองดี)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(กนิษฐา จิตติวัฒนา)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(นवलสมร จรวงษ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พັນเอก ชูพงษ์ สายอุบล
เรื่อง	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29 ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
วันที่	กันยายน 2563 จำนวนคำ : 6,209 จำนวนหน้า : 16
คำสำคัญ	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29 ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการใน กรมทหารราบที่ 29 ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นอย่างไร เพื่อให้ทราบถึงปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้ทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับมาใช้ยาเสพติด ว่ามีอะไรบ้าง และเพื่อให้ได้แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29 ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีแนวทางอย่างไร

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการในกรมทหารราบที่ 29 พฤติกรรมเคยใช้ยาเสพติดมาจากหลากหลายสาเหตุทั้งด้านปัญหาครอบครัว ครอบครัวแตกแยกหรือไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว สาเหตุจากสภาพแวดล้อมรอบตัว แหล่งที่อยู่อาศัยของบุคคล หรือการได้รับความสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้ทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับไปใช้ยาเสพติด ประกอบไปด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความเชื่อ ทักษะคติและคุณลักษณะทางจิตหรือบุคลิกภาพของบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ประกอบด้วยความสัมพันธ์ภายในครอบครัว อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อ อิทธิพลของคนอื่นและแหล่งที่อยู่อาศัย แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน กรมทหารราบที่ 29 คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการฝึกอາชีฟ เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านอาชีฟเสริมของกำลังพล กิจกรรมที่แสดงออกถึงความต้องการของกำลังพลในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้บุคคลเกิดภูมิคุ้มกันและมีทักษะชีวิต มีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ห่างไกลยาเสพติด ดำเนินการประทับประคองเยี่ยวยาให้ความช่วยเหลือหรือคำปรึกษา การจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ให้แก่กำลังพลที่อยู่ภายใน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Chupong Sai U - Bon
TITLE : The Prevention and resolution of drug problems in the 29th Infantry Regiment Meet the 20 year national strategy.
DATE : September, 2020 **WORD COUNT** : 6,209 **PAGES** : 16
KEY TERMS : Prevention and solution of drug problems
CLASSIFICATION : Unclassified

Research subject The prevention and solution of drug problems in the 29th Infantry Regiment responded to the 20 year national strategy with the objective of studying drug use behavior of soldiers. Active duty before entering service in How did the 29th Infantry Regiment respond to the 20-year national strategy. In order to know the factors / risks that enable trained military personnel New soldiers then return to using drugs. What's up And to get guidelines for preventing and solving drug problems in the 29th Infantry Regiment. What are the 20-year national strategies to respond to.

The results of the research can be concluded that Drug use behaviors of military officers before military service in the 29th Infantry Regiment, drug use behaviors come from a variety of reasons, including family problems. The family is divided or not living with the family. Caused by the surrounding environment The place of residence of the person Or receiving support from a group of friends. Factors / risks causing the recruited soldiers who trained in the military to return to use drugs, consisting of internal factors, consisting of beliefs, attitudes and mental characteristics or personality of the person. And external factors consisting of relationships within the family Influence of friends, influence of media, influence of others and habitat. Guidelines for the

prevention and solution of drug problems in The 29th Infantry Regiment is organizing activities to promote professional training. In order to promote the additional occupation of personnel, activities that express the needs of the creative force In order to give people immunity and have life skills, have attitudes, values and behaviors that are far away from drugs. Supportive action Medicines for help or advice Organizing various recreational activities For the forces within And promoting community participation in drug prevention

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29
ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับการสนับสนุนจาก
วิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาจัดการให้นักศึกษาได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้น
งานวิจัยในครั้งนี้ขึ้น ขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สินสมุทร จันทรเนตร
และผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา พันเอก ขวลิต ประดิษฐ์นวกุล ที่ได้แนะนำ ให้คำปรึกษา
และเอื้อเฟื้อสิ่งต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำโครงการวิจัยนี้ ขอขอบพระคุณ ที่ได้ให้ความ
ร่วมมืออย่างดียิ่งในการเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก ได้แสดงศักยภาพใน
การวิจัยครั้งนี้

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ปัญหายาเสพติดของประเทศในปัจจุบันจัดได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีการผลิตยาเสพติดทั้งภายในประเทศ และมีการลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศมากมายหลายชนิด ในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่น้อยเข้าไปมีผลประโยชน์ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดเสียเอง ทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่สัมฤทธิ์ผล จากสภาพปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่นับจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น หากปล่อยไว้จะก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมอย่างรุนแรง จนไม่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งหามาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้บรรลุผลอย่างจริงจัง

ปัจจุบันกองทัพบกได้มีนโยบายเร่งด่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการ “ประชารัฐ ต้านภัยยาเสพติด” โดยให้ผู้บังคับหน่วยทุกระดับถือว่าเป็นภาระหน้าที่สำคัญในการดูแลกำลังพลและครอบครัว ไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการให้ความรู้แก่กำลังพลและให้รับรู้ถึง โทษพิษภัยของยาเสพติด ไม่ถลำตัวตกไปเป็นทาสของยาเสพติด ซึ่งจะมีผลต่อการปฏิบัติการกิจของหน่วยในอนาคตต่อไป

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยมองเห็นว่า ในหน่วยทหารยังคงมีทหารที่ยังคงยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เกือบจะทุกหน่วยก็ว่าได้ จึงมีแนวคิดที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29 ในกลุ่มของทหารกองประจำการ ศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการ และปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้ทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับมาใช้

ยาเสพติดอีก เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และเสนอเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29 ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อันจะเป็น ประโยชน์ต่อหน่วยและกองทัพบก รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรม และยั่งยืน ตลอดไป

พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการใน กรมทหารราบที่ 29

พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด เป็นสาเหตุเบื้องต้นของการใช้ยาเสพติดในครั้งแรก ส่วน ใหญ่จะให้เหตุผลว่าเนื่องจากความอยากทดลองอยากสนุกกับเพื่อน และเมื่อศึกษา เจาะลึกถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้บุคคลอยากทดลองเสพยาเสพติดในครั้งแรกจะพบว่า ในงานวิจัยที่มีการศึกษานั้นสามารถจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ในครั้งแรกออกเป็น 2 ประการ¹ คือ ปัจจัยนอกตัวบุคคล และปัจจัยภายในตัวบุคคล การแบ่งดังกล่าวที่ความใกล้เคียงที่สุดกับแนวความคิดในทฤษฎีจิตสังคม (psychosocial theories) ซึ่งใช้ในงานวิจัยของ Jessor, Chase & Donovan² ทฤษฎีกลุ่มนี้มีหลักฐานความเชื่อว่าสังคมแวดล้อม (ปัจจัยภายนอก) และลักษณะในตัว บุคคล (ปัจจัยภายใน) สามารถอธิบายพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด

พฤติกรรม เป็นการกระทำหรือการตอบสนองของมนุษย์ต่อสถานการณ์หนึ่ง สถานการณ์ใด หรือมีสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ โดยการกระทำนั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และ เป็นไปอย่างใคร่ครวญแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้สึกรู้ว่าสิ่งมีชีวิตอื่น หรือบุคคลอื่น สามารถสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งการเกิดพฤติกรรมนั้นเป็นเรื่องที่ ค่อนข้างสลับซับซ้อน มีตัวกำหนดพฤติกรรม 3 ด้านคือ³

1. ปัจจัยด้านจิตวิทยา เป็นปัจจัยที่อยู่ภายใต้จิตใจของบุคคลที่มีต่อการเกิดและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย วุฒิภาวะ ความต้องการ ความสนใจ แรงจูงใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล
2. ปัจจัยทางสังคม คนเราจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้จากสังคม ทำให้มีการประพฤติปฏิบัติ สืบต่อกันมา ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ คือ
  - 2.1 ครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีความสัมพันธ์และสำคัญมากในการที่ถ่ายทอดแบบการประพฤติ ตลอดจนความเชื่อและพฤติกรรมต่างๆ เพราะสังคมประกอบไปด้วย บิดา มารดา และบุคคลอื่นที่จะปลูกฝังแนวความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติให้กับเด็ก
  - 2.2 กลุ่มบุคคลในสังคม ได้แก่ บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเด็กอย่างใกล้ชิด เช่น ครู เพื่อน หรือบุคคลอื่นที่แวดล้อมอยู่ในสังคม จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กมาก
3. ปัจจัยทางการศึกษา ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดให้กับเด็ก พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด เป็นการกระทำที่แสดงออกถึงการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง มีการโต้ตอบปัญหาที่เกิดจากยาเสพติดในสถานการณ์ที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยินได้ และวัดได้

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการในกรมทหารราบที่ 29 นั้น มีสาเหตุจากสภาพแวดล้อม การได้รับแรงสนับสนุนจากสังคม และกลุ่มเพื่อน เพราะเพื่อนมีส่วนสำคัญกับบุคคล โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นจะมีความผูกพันใช้เวลาอยู่ร่วมกับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้น เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อบุคคลในช่วงอายุนี้นี้ และที่สำคัญ คือ แหล่งที่อยู่อาศัยหรือบ้านเรือน สภาพแวดล้อมของบ้านก็มีความสำคัญ เช่น ถ้าอาศัยอยู่ในย่านที่เป็นแหล่งมั่วสุมที่มีการค้า และการเสพยาเสพติด บุคคลนั้นจะได้พบเห็นยาเสพติดจนเคยชิน และอีกสาเหตุหนึ่ง คือ ครอบครัวและแหล่งที่อยู่อาศัย ถือเป็นสถาบันทางสังคมอีกหนึ่งสถาบันที่สำคัญมากอย่างยิ่ง ด้วยความผูกพันและใกล้ชิดกับตัวบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด เป็นสถาบันที่หล่อหลอม

บุคคลให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ถ้าพื้นฐานของครอบครัวไม่ดี บุคคลจะมีโอกาสรับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ดีจากครอบครัวได้เช่นกัน ปัญหายาเสพติดก็เป็นปัญหาหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากครอบครัวที่ไม่มีความเข้าใจ จึงหันมาหากกลุ่มเพื่อนที่มีความเข้าใจมากกว่าครอบครัวและใช้ยาเสพติดเพื่อความสบายใจ ลักษณะของครอบครัวที่มีส่วนผลักดันให้เด็กหันมาใช้ยาเสพติดนั้นมีหลากหลาย เช่น ครอบครัวหย่าร้างเด็กต้องอาศัยกับผู้อื่น ครอบครัวที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม หรือบางครอบครัวเข้มงวดมากจนเกินไป ครอบครัวขาดความอบอุ่น ครอบครัวที่ไม่มีเวลาให้แก่ลูกหรือครอบครัวที่ใช้ยาเสพติด ซึ่งก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบขึ้นในครอบครัว ข้อมูลพฤติกรรมดังกล่าวสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เคยมีพฤติกรรมกาเสพติดเพราะรอบตัวมีแต่คนเสพยาเสพติด

ปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้ทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับมาใช้ยาเสพติด

ปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้ทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับมาใช้ยาเสพติด สาเหตุเบื้องต้น ส่วนใหญ่จะให้เหตุผลว่าเนื่องมาจากความอยากทดลองอยากสนุกกับเพื่อน ⁴ และเมื่อศึกษาเจาะลึกถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ทำให้ทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับมาใช้ยาเสพติด พบว่า ในงานวิจัยที่มีการศึกษานั้นสามารถจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาใช้ยาเสพติดในครั้งแรกออกเป็น 2 ประการ ⁵ คือ ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล และปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Jessor, Chase & Donovan ทฤษฎีกลุ่มนี้มีหลักฐานความเชื่อว่าสังคมแวดล้อม (ปัจจัยภายนอก) และลักษณะในตัวบุคคล (ปัจจัยภายใน) สามารถอธิบายพฤติกรรมกาใช้ยาเสพติด ⁶

โดยตัวแปรต่าง ๆ ทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของทารก
ประจำการ ถือว่าเป็นปัจจัยภายนอก คือ สิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งที่มีบทบาทสำคัญใน
การถ่ายทอดทางสังคมสำหรับเด็ก อันได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว อิทธิพลของ
เพื่อน และสื่อต่าง ๆ และแหล่งที่อยู่อาศัย ส่วนปัจจัยภายใน คือ คุณลักษณะภายใน
อันมีความคิด ความเชื่อ ทักษะ และตัวแปรทางบุคลิกภาพที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง
ดังต่อไปนี้⁷ คือ ปัจจัยภายนอกตัวบุคคลที่ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมใช้ยาเสพติดนั้น
ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อ อิทธิพล
ของคนอื่นและแหล่งที่อยู่อาศัย โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

อิทธิพลของครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความผูกพันและใกล้ชิดกับ
บุคคลมากที่สุดตั้งแต่วัยเด็ก ครอบครัวจะเป็นแหล่งที่หล่อหลอมความถูกต้อง ความดีงาม
ต่างๆ ให้แก่บุคคลทุกคนตั้งแต่วัยเด็ก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นถ้าพื้นฐานของครอบครัวไม่ดีเด็ก
จะมีโอกาสรับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ดีจากครอบครัวได้เช่นกัน ปัญหายาเสพติดก็เป็น
ปัญหาหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากครอบครัวการที่เด็กติดยาเสพติดนั้น ส่วนหนึ่งเพื่อที่จะ
หาทางออกและต้องการที่จะหนีปัญหาจากครอบครัวที่มีแต่ความไม่เข้าใจ จึงหันมาหา
กลุ่มเพื่อนที่มีความเข้าใจมากกว่าครอบครัวและใช้ยาเสพติดเพื่อความสบายใจ
ลักษณะของครอบครัวที่มีส่วนผลักดันให้เด็กหันมาใช้ยาเสพติด ได้แก่⁸

ครอบครัวแตกแยกหย่าร้างเด็กต้องอาศัยอยู่กับผู้อื่น การที่เด็กไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่
ทำให้ไม่มีผู้ที่จะให้การดูแลอย่างใกล้ชิดไม่มีผู้เอาใจใส่ในปัญหาของเด็ก ดังนั้นเมื่อเด็ก
วัยรุ่นมีปัญหาแล้วไม่สามารถที่จะปรึกษาบุคคลที่บ้านได้ จึงไปปรึกษาเพื่อน และถ้าคบ
เพื่อนที่ไม่ดีจะถูกเพื่อนชักชวนให้ไปใช้ยาเสพติดได้

ครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ครอบครัวบางครอบครัวมีการเลี้ยงดูที่เข้มงวด
เกินไป เช่น เด็กวัยรุ่นต้องการที่จะออกไปเที่ยวกับเพื่อนก็ไม่อนุญาตให้ไป ให้เด็กเก็บ
ตัวอยู่ที่บ้านไม่ให้คบเพื่อนความกดดันต่างๆที่เด็กได้รับจะทำให้เด็กต้องการที่จะฝ่าฝืน

ข้อบังคับต่างๆ และจะหาทางออกโดยการคบเพื่อน เทียวเตร่ ไม่กลับบ้าน ไม่ยอมเรียนหนังสือ ซึ่งจะนำไปสู่การติดยาเสพติดได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ต้องการอิสระพ่อแม่จึงควรที่จะเข้าใจแต่ก็ต้องคอยชี้แนะในการที่ถูกที่ควร แต่ไม่ใช่บังคับนอกจากนั้นบางครอบครัวที่เลี้ยงลูกในลักษณะที่ตามใจเกินไป เด็กต้องการอะไรก็จะต้องได้ ซึ่งจะทำให้เด็กติดเป็นนิสัยจนกระทั่งโตเพื่อเด็กก็ไม่เคยว่ากล่าวตักเตือน จึงทำให้เด็กมีโอกาสคบเพื่อนที่ไม่ดีเทียวเตร่ใช้เงินฟุ่มเฟือยจนกระทั่งใช้ยาเสพติดเพื่อความสนุกสนานได้ ดังนั้นการที่ครอบครัวจะให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่ดีนั้น ต้องมีความพอดี ไม่เข้มงวด หรือปล่อยปละละเลยมากเกินไป และควรดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอตั้งแต่วัยเด็ก

ครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ลักษณะของครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นอาจเป็นครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกันหรือครอบครัวที่มีพ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับลูกการที่เด็กรู้สึกว่าการที่อยู่บ้านแล้วไม่มีความสุข มีแต่ความเจ็บเหงาไม่มีเป็นที่ปรึกษา เมื่อมีปัญหาทำให้เด็กต้องออกไปหาความอบอุ่นและหาความเข้าใจจากที่อื่นที่จะสามารถทดแทนในสิ่งที่ครอบครัวไม่มีให้ได้ ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มที่เด็กมีความผูกพัน ดังนั้นถ้าเด็กวัยรุ่นคบกับเพื่อนที่ไม่ดีหรือเพื่อนที่ติดยาเสพติดก็จะใช้ยาเสพติดเพื่อความสบายใจหรือเพื่อประชดครอบครัวและยิตยาเสพติดเป็นที่พึ่งทางใจเมื่อมีปัญหา

ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับลูก ในสังคมปัจจุบันจะพบครอบครัวลักษณะดังกล่าวค่อนข้างมาก เนื่องจากสภาพของสังคมที่บีบบังคับให้มีการแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลาต้องทำงานให้ได้มากที่สุดเพื่อจะได้ค่าตอบแทนมากๆ จึงทำให้มีเวลาให้กับครอบครัวลดน้อยลง พ่อแม่ส่วนใหญ่ที่ทำแต่งงานและไม่มีเวลาลูกมักจะทดแทนด้วยสิ่งของหรือเงินที่จริงนั้นเด็กต้องการการดูแลเอาใจใส่ต้องการเวลาจากพ่อแม่มากกว่า บางครั้งการที่พ่อแม่ทำงานจนลืมนึกคำนึงถึงความรู้สึกลูก อาจจะซ้ำเกินไปเมื่อพบว่าลูกติดยาเสพติด ดังนั้นเวลาของพ่อแม่การดูแลเอาใจใส่ ความใกล้ชิด และกิจกรรมที่ทำร่วมกันภายในครอบครัวจะช่วยให้ป้องกันเด็กห่างไกลยาเสพติด

ครอบครัวที่ผู้ปกครองใช้ยาเสพติด การที่พ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวใช้ยาเสพติดจะเกิดการเลียนแบบขึ้นในครอบครัว การที่เด็กเห็นคนในครอบครัวใช้ยาเสพติดเด็กจะมีความอยากลองแล้วจะรู้สึกว่าการใช้ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ผิดหรือสิ่งที่ไม่ดีอีกทั้งพ่อแม่ก็ไม่สามารถว่ากล่าวตักเตือนได้ เพราะผู้ปกครองยังใช้ยาเสพติดเสียเอง

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เพื่อนมีส่วนสำคัญกับชีวิตบุคคลทุกคน โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นจะมีความผูกพันใช้เวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้น เพื่อนจึงมีอิทธิพลกับเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างมากถ้าเด็กคบเพื่อนที่ดีก็จะพาไปสู่สิ่งที่ดี เช่น การเรียน กีฬา หรือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเป็นต้น แต่ในทางกลับกันถ้าเลือกคบเพื่อนที่ไม่ดีชวนกันไปในทางที่ไม่ดี เช่น หนีเรียน เป็นอันธพาล และติดยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น สาเหตุที่จะตกเป็นทาสของยาเสพติดได้เพราะเพื่อนมี ดังนี้ ⁹

เพื่อนชวน เด็กวัยรุ่นจะถูกเพื่อนชักชวนให้ใช้ยาเสพติดนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ยาก เนื่องจากเด็กต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนถ้าเพื่อนชวนให้ใช้ยาเสพติดแล้วไม่กล้าจะถูกตราหน้าว่าขี้ขลาดเป็นเด็กและจะไม่ให้อยู่กลุ่มนั้นผนวกกับการที่วัยรุ่นมีความต้องการอยากรู้อยากลองในสิ่งแปลกใหม่ แม้จะรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ผิดก็ตาม จึงเป็นการง่ายที่จะทดลองใช้ยาเสพติดเมื่อเพื่อนชวน

เพื่อนบังคับ เด็กวัยรุ่นที่ใช้ยาเสพติดจะต้องการให้เพื่อนที่ยังไม่เคยทดลองใช้ยาเสพติดได้ทดลองใช้ เพื่อที่จะมาอยู่กลุ่มเดียวกัน ดังนั้นจึงบังคับให้เพื่อนทดลองใช้ยาเสพติดซึ่งเด็กวัยรุ่นบางคนไม่รู้จักริธีการที่จะปฏิเสธหรือการต่อรองที่จะไม่ใช้ยาเสพติด จึงยอมใช้ยาเสพติดและติดในที่สุด

คบเพื่อนที่ติดยาเสพติด วัยรุ่นที่คบเพื่อนที่ติดยาเสพติดมีโอกาสที่จะทดลองใช้ยาเสพติดได้ง่ายเนื่องจากการเรียนแบบเพื่อนเพื่อนชวนให้ทดลองใช้ หรือถูกเพื่อนบังคับให้ทดลองใช้ เป็นต้น ซึ่งตรงกับคำที่กล่าวว่า “คบคนพาลพาลพาไปหาผิด”

แหล่งที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัย หรือบ้านเรือน มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลทุกคน สภาพแวดล้อมของบ้านก็มีความสำคัญเช่นกัน ถ้าเด็กวัยรุ่นไปอาศัยในย่านที่เป็นแหล่งมั่วสุมที่มีการค้าและการเสพยาเสพติด เด็กจะได้พบเห็นยาเสพติดจนเคยชิน จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่จะใช้ยาเสพติดเพราะคนส่วนใหญ่ในละแวกบ้านก็ใช้ยาเสพติด เด็กวัยรุ่นจะไม่มีความรู้สึกว่าการใช้ยาเสพติดเป็นเป็นสิ่งที่ผิด และไม่ควรถ้า และถ้าไม่เสพจะไม่ได้เข้ากับกลุ่มเพื่อนละแวกบ้าน

อิทธิพลของสื่อ นอกจากการชักชวนของเพื่อนซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล ยังมีสื่อสารมวลชนที่ผลวิจัยพบว่า มีอิทธิพลต่อการเสพยาเสพติดของบุคคล โดยเฉพาะเยาวชน โดยทั่วไปการสื่อสารระหว่างบุคคลมีประสิทธิภาพมากกว่าการสื่อสารมวลชน ในด้านการชักจูงและการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล แต่สื่อมวลชนมีประสิทธิภาพสูงกว่าในการให้ข่าวสารแก่คนจำนวนมาก ¹⁰

อิทธิพลของการสื่อสารย่อมมีผลในการชี้นำ หรือชักชวน แต่การที่จะมีผลมากหรือคุณน้อยจนถึงน้อยที่สุด หรือเกือบไม่มีเลยนั้นคงขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอยู่มากมาย ดังจะได้กล่าวถึงโดยย่อ ดังนี้

การสื่อสาร (Communication) ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของคนเมื่อใดก็ตามที่มีการสื่อสารระหว่างคน ความคิด และสารสนเทศต่างๆ จะถ่ายทอดระหว่างการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้รับสารไม่มากนักน้อย ทั้งในส่วนของความคิดเห็น ความเชื่อ และการกระทำ ¹¹ เห็นว่าการสื่อสารมีอิทธิพลได้ถึงขั้นทำให้คนเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และรับรู้ตามระบบสังคมและสิ่งแวดล้อม การสื่อสารคือกระบวนการที่มีความคิดหรือข่าวสารถูกส่งแรงสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาที่จะ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร อย่างไรก็ตามทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวจิตใจ เช่น การสื่อสารเพื่อป้องกันยาเสพติด การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจะต้องอาศัยการสมัครใจหรือยินยอมของผู้รับสารเป็นสำคัญ ในกระบวนการสื่อสารแหล่งสารหรือผู้รับสารอาจจะเป็นบุคคลกลุ่มบุคคลหรือสื่อมวลชนส่งสารไปยังผู้รับสารศาลนั้นจะปรากฏในลักษณะคำพูดภาพสัญลักษณ์หรือการกระทำใดใดโดยมีเป้าหมายให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ¹²

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่า ปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้ทารกองค์ประจําการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับมาใช้ยาเสพติด ได้แก่ ประการที่หนึ่งคือ แหล่งต่าง ๆ ของการถ่ายทอดทางสังคม คือ ครอบครัว เพื่อน สื่อ และแหล่งที่อาศัย มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเริ่มใช้ยาเสพติด หรือการเสพยาเสพติดของบุคคล ประการที่สอง ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและเลิกมาศึกษาในงานนี้คือ ความเชื่อ ทศนคติและคุณลักษณะทางจิตหรือบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ได้สรุปไว้ ¹³ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับยาเสพติด ทศนคติต่อการดูแลสุขภาพ บุคลิกภาพของบุคคล การรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) เกี่ยวกับยาเสพติด มโนภาพแห่งตน (Self-concept) การยอมตาม (Submissiveness) และการควบคุมตนเอง (Self-control)

ความเชื่อเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นข้อมูลความรู้ที่บุคคลมีเกี่ยวกับคุณลักษณะของวัตถุหรือบุคคล หรือสิ่งอื่น ๆ บุคคลจะมีความเข้มข้นของความเชื่อกับสิ่งต่าง ๆ และบุคคลอาจมีหลายความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเดียวได้ความเชื่อก่อตัวขึ้นได้จากการสังเกตโดยตรงหรือ กระบวนการอ้างอิงต่าง ๆ ได้ความเชื่อเป็นตัวกำหนดทศนคติของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ¹⁴ ด้านความเชื่อที่มีต่อการเสพยาเสพติดนั้นคณะอนุกรรมการทำวิจัย ปปส.ศธ. ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจำนวน 6,988 คนที่มาขอรับการบำบัดรักษาที่สถานพยาบาลทั้งของรัฐบาลและเอกชนพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ที่

มีความเชื่อภายหลังจากที่ทดลองเสพยาเสพติดนั้นแล้วจะสามารถเลิกยาเสพติดนั้นได้มากกว่าเลิกไม่ได้¹⁵

ทัศนคติต่อการดูแลสุขภาพ คำว่า "ทัศนคติ" มีการให้นิยามกันหลายรูปแบบแต่นิยามที่แสดงให้เห็นชัดซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ของทัศนคติ คือ ทัศนคติเป็นความคิดที่เจือด้วยอารมณ์ซึ่งเป็นมูลเหตุจูงใจให้บุคคลมีความโน้มเอียงในการกระทำแบบใดแบบหนึ่งอย่าง (ทางบวกหรือทางลบ) ต่อสภาพการณ์ในสังคมบางประเภท ซึ่งสภาพการณ์ในสิ่งในสังคมอาจเป็นวัตถุสิ่งของบุคคลหรือสถาบันก็ได้และการกระทำดังกล่าวเป็นไปในทางบวกหรือทางลบอย่างคงเส้นวาต่อวัตถุหรือบุคคลนั้น อีกนัยหนึ่งกล่าวได้ว่ามีทัศนคติ 3 องค์ประกอบ นั่นคือ¹⁶ องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive component) ซึ่งเป็นแนวคิด (Idea) ที่บุคคลใช้ในการคิด องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) ซึ่งคืออารมณ์ที่เจือความคิด และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) ซึ่งคือมูลเหตุจูงใจให้กระทำหรือความพร้อมที่จะกระทำ (Predisposition to action) โดยพฤติกรรมของบุคคลจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับตัวประกอบ 4 ตัว คือทัศนคติ (Attitudes) บรรทัดฐาน (Norms) นิสัย (Habits) และความคาดหวังเกี่ยวกับการเสริมแรง (Expectancies about reinforcement) ดังนั้น ทักษะทัศนคติจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมของบุคคล

บุคลิกภาพของผู้เสพ คือ ลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐานที่วัดได้ตามแบบทดสอบ (The Mandsley Personality Inventory หรือ MPI) แบบทดสอบนี้ใช้สำหรับประเมินบุคลิกภาพที่เป็นมาตรฐาน ซึ่ง H.J Eysenck เป็นผู้คิดค้น และสมทรง สุวรรณเลิศ และคณะได้แปลและเรียบเรียงคำถามแบบสอบถามนี้เป็นภาษาไทย โดยได้รับคำแนะนำจากศาสตราจารย์นายแพทย์ อรุณ ภาคสุวรรณ มี 4 ลักษณะ คือ 1. Introversion (Typical Introvert) หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่เงียบเฉย ชอบเก็บตัว เบื่อไม่ชอบสังคมกับผู้อื่นมองเข้าสู่ตนเอง ชอบอ่านหนังสือและค้นคว้าตามลำพังมากกว่ากับผู้อื่น

2. Extroversion (Typical Introvert) หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่มีอัตราอายไมตรี ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนมาก อยากพูดคุยกับผู้อื่นด้วย ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือค้นคว้าตามลำพังชอบทำกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น ชอบเสียง อดทนต่อสถานการณ์ ทำอะไรฉับพลัน ทำอะไรไม่ใคร่ระมัดระวัง 3. Neuroticism หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่มีอารมณ์รุนแรงอ่อนไหวง่ายคิดไม่รู้จักจบ มีความรับผิดชอบเกินตัว มักเชื่อมโยงความวิตกกังวลเข้ากับสิ่งเร้าที่เป็นกลาง รู้สึกวิตกกังวลต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏขึ้นแม้ในสถานการณ์ที่รู้ว่าไม่เป็นอันตราย และ 4. Stability หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่มีสุขภาพจิตดี คือ มีสติสุขภาพของอารมณ์ ความคิดความรู้สึก และการกระทำดี มีการปรับตัวอยู่ในสภาพแวดล้อมได้ดี

ดังนั้น จึงมีความเชื่อว่า การที่ผู้ติดยาเสพติดถูกชักชวนให้ลองยาเสพติดได้ง่าย เนื่องจากการที่บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพที่ถูกชักชวนง่ายใจอ่อน ชอบฟังพาหรือชอบตามผู้อื่นประกอบกับการที่มีสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่เอื้อต่อการใช้ยาเสพติดด้วยบุคลิกภาพแบบสมยอมจึงน่าจะเป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่สามารถแยกกลุ่มที่ติดและไม่ติดยาเสพติดได้

การรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับยาเสพติด การรับรู้ความสามารถของตน (Self - efficacy) เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนว่าสามารถจะกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสภาพการณ์ที่เฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ซึ่งสภาพการณ์นั้นบางครั้งอาจจะมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนมีความแปลกใหม่ไม่สามารถทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และสภาพการณ์เหล่านี้มันก็มักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดได้ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตอนนี้มีได้ขึ้นอยู่กับที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นหากแต่ว่าขึ้นอยู่กับการตัดสินใจว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยตัวทักษะที่เขามีอยู่ ¹⁷ การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ทั้งนี้ เพราะการรับรู้ความสามารถของตนเป็นกลไกทางสติปัญญาที่สำคัญประการหนึ่งของบุคคล เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

จะเห็นได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของ ตนเอง ดังนั้น การรับรู้คนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญหนึ่ง ที่ น่าจะนำมาใช้ อธิบายให้เกิดความชัดเจนว่าทำไมบุคคลจึงมีพฤติกรรมการเสพติดยา นั้นคือ ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติดสูง บุคคลนั้นก็จะเป็นผู้ที่ไม่ติดยาเสพติด ถ้าบุคคลนั้นมีการรับรู้ความสามารถของตนเองใน การหลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติดต่ำบุคคลนั้นก็จะมีโอกาสที่จะติดยาเสพติดได้

มโนภาพแห่งตน ความหมายของมโนภาพแห่งตน (Self - concept) รอส (Ross) กล่าวว่า การที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าเคาคิดถึงตนเองอย่างไร และรู้สึกเกี่ยวกับ ตนเองอย่างไร บุคคลพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นบุคคลหนึ่งที่ต่างจากผู้อื่น จากการมีประสบการณ์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมจากประสบการณ์เหล่านี้ทำ ให้บุคคลเรียนรู้ว่าตนคือใคร และตนเป็นอะไร ¹⁸

การที่บุคคลมีมโนภาพเกี่ยวกับตนอย่างไรจะมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลนั้นจะมีการกระทำ ใดๆด้วย และการที่บุคคลมีการกระทำอย่างไรก็มีอิทธิพลต่อการมองตนเองด้วย เช่นกัน ดังนั้นการที่บุคคลมองตนเองอย่างไรจะสามารถช่วยเราอธิบายและทำนายได้ ถึงพฤติกรรมของผู้นั้นการศึกษามโนภาพแห่งตนของบุคคลจึงเป็นหัวใจสำคัญใน การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์

การยอมตาม ทฤษฎีพฤติกรรมที่มีแนวโน้ม หรือการยอมตามจะมีปัญหาได้ง่าย ¹⁹ (Problem - prone behaviour theory ของ Jessor et at. ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ ของบุคคลสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันและจัดระบบกันซึ่ง ทำให้เกิดสภาวะที่ไม่หยุดนิ่งที่เรียกว่า พฤติกรรมที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้ง่าย เชื่อ ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างมากกับการติด หรือไม่ติดยาเสพติด คือ บุคลิกภาพ แบบยอมตาม (Submissive) เนื่องจากบุคคลที่มีลักษณะนี้จะเชื่อฟังผู้อื่นถูกชักจูง

และควบคุมง่ายใจอ่อน ชอบฟังฟังผู้อื่น ทำตามผู้อื่น อ่อนน้อม มีความประนีประนอม ชอบแสดงความรู้สึก ไม่ชอบเข้าหาผู้ใหญ่ มีความเชื่อในขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่ง อาจจะเป็นผู้ที่ถูกชักจูงให้เสพติดได้ง่าย

การควบคุมตนเอง การควบคุม (Self - control) ²⁰ หมายถึง ความสามารถของบุคคล ในการที่จะปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติ เพื่อผลที่มีคุณค่าอื่นจะเกิดขึ้นต่อในอนาคต ซึ่ง Kandin ได้เสนอว่าการควบคุมตนเองนั้นมักจะเกี่ยวข้องกับการเลือกแสดง พฤติกรรมที่มีเงื่อนไขผลกระทบที่ขัดแย้งกันโดยเงื่อนไขผลกระทบที่ขัดแย้งกันที่แสดงว่า คนมีการควบคุมตนเองนั้นมีการขัดแย้งกัน 4 ลักษณะ คือ 1. หลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรม ที่ได้ผลกรรมทางบวกเพียงเล็กน้อยในปัจจุบัน เพื่อจะได้รับผลกรรมทางบวกที่มากกว่า ในอนาคต 2. หลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมที่ได้รับผลกรรมทางบวกในปัจจุบัน เพื่อจะ ไม่ได้ผลกรรมทางลบในอนาคต 3. แสดงผลกรรมทางบวกในปัจจุบัน เพื่อจะไม่ได้รับ ผลกรรมทางลบในอนาคต และ 4. แสดงพฤติกรรมที่ได้รับผลกรรมทางลบเล็กน้อยใน ปัจจุบัน เพื่อจะต้องไม่ได้รับผลกรรมทางลบที่มากกว่าในอนาคต

สรุปว่า ปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้ทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้ว กลับมาใช้ยาเสพติด มีสาเหตุเบื้องต้นของการใช้ยาเสพติด คือ ทหารกองประจำการส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่า เนื่องจากความอยากทดลองอยากสนุกตามเพื่อน และเมื่อมีการศึกษา เจาะลึกไปยังปัจจัยที่ส่งผลต่อทหารกองประจำการที่ผ่านการฝึกทหารใหม่แล้วกลับมา ใช้ยาเสพติดอีก พบว่า สามารถจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดใน ครั้งแรกออกเป็น 2 ประการ คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ซึ่งการแบ่งกลุ่ม ดังกล่าวนี้อาศัยหลักฐานความเชื่อที่ว่าสังคมแวดล้อม (ปัจจัยภายนอก) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การใช้ยาเสพติด คือ สิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดทางสังคม สำหรับตัวบุคคล อันได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพล ของสื่อ อิทธิพลของคนอื่น แหล่งที่อยู่อาศัย เป็นต้น และลักษณะในตัวบุคคล (ปัจจัย ภายใน) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด คือ ความเชื่อเกี่ยวกับนาเสพติด ทัศนคติ

ต่อการดูแลสุขภาพ บุคลิกภาพของบุคคล การรับรู้ความสามารถของตน มโนภาพแห่งตน การยอมตาม การควบคุมตนเอง สามารถอธิบายพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29 ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

นโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดของ ทบ. ทภ.1 และ ทภ.4 เน้นการปราบปราม การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตอนใน ส่วน ทภ.2 และ ทภ.3 เน้นการสกัดกั้นและปราบปรามตั้งแต่พื้นที่แนวชายแดนโดยไม่ให้มีการลักลอบเข้ามาในพื้นที่ตอนในได้ ในการปฏิบัติภารกิจ เมื่อสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายต้องชี้แจงและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ทุกระดับต้องไม่สร้างเงื่อนไข ไม่เรียกรับผลประโยชน์ ผบ. หน่วย จะต้องมีการกำกับดูแลกำลังพลอย่างใกล้ชิด ให้ทุกหน่วยดำเนินการให้ควบคุม ตามที่ นรม. และ รอง นรม./รมว.กท สั่งการ ทั้งนี้สามารถปรับกลยุทธ์/แนวทางให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ รายงาน การสกัดกั้น/จับกุมยาเสพติดจำนวนมากและการจับกลุ่มเป็นผลงานของหน่วยให้ ผบ.ศปก.ทบ. ทราบ และเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ให้มีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ กรมทหารราบที่ 29

เนื่องด้วยสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน ทวีความรุนแรงและเป็นภัยเงียบที่เข้ามาทำลายหน่วยงานราชการ กำลังพลและครอบครัวรวมถึงบุตรหลาน เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้กำลังพลและครอบครัว เข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการยาเสพติดใดๆ ทั้งสิ้น และมีให้ยาเสพติดเข้ามาภายใน กรมทหารราบที่ 29 จึงมีนโยบายและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อให้ยึดถือและปฏิบัติ ดังนี้

นโยบาย ห้ามมิให้ กำลั๋งพล ครอบครัวและผู้ที่พักอาศัยภายใน กรมทหารราบที่ 29 เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยเด็ดขาด ให้กำลั๋งพล แจ้งการขอเข้าพักอาศัย ของ บุคคลพลเรือน ที่ขอเข้าพักอาศัย ในบ้านพักของทางราชการให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ตามระเบียบของหน่วย เพื่อเป็นการป้องกัน อีกทางหนึ่ง เพิ่มมาตรการและเข้มงวด การปฏิบัติหน้าที่กองรักษาการณ์ ในการผ่านเข้า - ออก ของหน่วย เพิ่มมาตรการการ ตรวจสอบความเรียบร้อยของหน่วย ในการปฏิบัติหน้าที่ นายทหารเวร ประจำวันและเวร ยามที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดต่าง ๆ จัดให้มีการอบรม กำลั๋งพลนายสิบและพลทหาร ของ กรมทหารราบที่ 29 เป็นประจำ ตาม รปจ. และรายงานให้ ผู้บังคับบัญชา ทราบ จัดให้มีการติดต่อสื่อสารภายใน (วิทยุ) อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความ รวดเร็วทันเหตุการณ์ในการปฏิบัติ ให้มีการกวดขันกำลั๋งพลพลทหาร ในการออกนอกหน่วย นอกเวลาราชการ โดยไม่ได้รับอนุญาต

แผนการป้องกันและปราบปราม จัดการสุ่มตรวจปัสสาวะโดยมีต้องแจ้งล่วงหน้าให้ กำลั๋งพลทราบ เพื่อค้นหาเป้าหมายที่แท้จริง และจัดทำบันทึก ประวัติ ผู้เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด (ให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจที่ กองร้อยโดยขออนุญาต ผบ.ร้อย) ทำการกวดขัน การเล่นการพนันภายในหน่วย ซึ่งเป็นต้นเหตุอีกอย่างหนึ่งในการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่กองรักษาการณ์ ทำการตรวจยานพาหนะทุกคันที่เข้าออกภายใน หน่วยอย่างเข้มงวดนอกเวลาราชการ ชุดปราบปรามของหน่วย สนธิ กำลั๋งเวรกอง รักษาการณ์ ลาดตระเวนและตั้งจุดตรวจบ้านพักของหน่วย เดือนละ 2 ครั้ง นายทหาร เวรเมื่อตรวจพบผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ภายในหน่วย ให้ทำการตรวจ ปัสสาวะและแจ้งให้ผู้บังคับขาโดยตรงของกำลั๋งพลผู้นั้นทราบ ในกรณีตรวจพบสาร เสพติด เมื่อตรวจพบผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้นายทหารเวรนำตัวกำลั๋งพลมาฝาก การควบคุมที่กองรักษาการณ์และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อทำการสอบสวน เพื่อขยายผลต่อไป ให้สิบเวรหรือนายทหารเวร ทำการตรวจสอบยอดพลทหาร เป็น ประจำ ตาม รปจ. เพื่อป้องกันพลทหารหลบเลี่ยงในการกระทำความผิด

การลงทัณฑ์ กำลังพลหน่วยตรวจพบสารเสพติดในร่างกายครั้งแรกให้ส่งตัวไปบำบัด
กำลังพลตรวจพบสารเสพติดและ/หรือเป็นผู้จำหน่าย ให้ปฏิบัติตามระเบียบกรมทหารราบที่ 29
โดยเคร่งครัด

บทสรุป

จากการศึกษาครั้งนี้ มีบทสรุป และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน กรมทหารราบที่ 29 ทบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในหัวข้อที่ 3 คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน กรมทหารราบที่ 29 ยังดำเนินการปฏิบัติ กำกับดูแลเป็น ปรกติ. โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย ไม่พึ่งพายาเสพติด มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ ดังนี้ ครอบครั้ว เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญ ควรเน้นให้ครอบครัวตระหนัก และเอาใจใส่ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดสถานศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญ ดังนั้น หน่วยทหารทุกแห่งควรเน้นมาตรการทางการเรียนการสอน ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาเฉพาะหน้าอย่างสร้างสรรค์ให้แก่ทหารกองประจำการ ให้รู้จักตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง จะทำให้ทหารกองประจำการไม่หันไปพึ่งยาเสพติด สังคมจะต้องให้กำลังใจในการฟื้นฟูสมรรถภาพ และให้โอกาสในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติดเพื่อป้องกันการหันมาเสพยาเสพติดซ้ำ และเน้นรณรงค์ภาคประชาชน และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรายงานข้อมูล หรือแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่ทางราชการ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้

ทุกคนมีความตระหนักรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ในการ
ประพฤติปฏิบัติให้เป็นพลเมืองที่ดี และเป็นตัวอย่างที่ดีของเยาวชน เพื่อให้เยาวชน
ห่างไกลยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

การกำหนดมาตรการในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรเกิดจากรากฐานความ
ต้องการที่แท้จริง และเกิดจากความร่วมมือของทุกคนภายใน กรมทหารราบที่ 29 ที่
เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่ทุกระดับ การกำหนดมาตรการจาก
ล่างขึ้นบนไปในคราวเดียวกัน เพื่อเข้าถึงสาเหตุและเข้าใจถึงหนทางการแก้ไขปัญหายา
ให้เกิดความสอดคล้องกัน เกิดการบูรณาการและนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาที่แท้จริง ควร
มีการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้ส่วนงานที่
เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดหรือกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหายา
ร่วมกันกับหน่วยงานภายนอก ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพื่อทำให้เกิดการใช้
เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดการผ่อนคลายจากการทำงาน อีกทั้งช่วยในการบำบัด
พฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาทิ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในหน่วยที่
ให้ทุกคนในหน่วยงานได้มีส่วนร่วม ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา หรือการจัด
กิจกรรมการแข่งขันเกมสกีฬา (E-Sport) กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน เพื่อเชื่อม
มิตรภาพระหว่างกันภายในกรม มีการจัดอบรมหลักสูตรที่ส่งเสริมการฝึกอาชีพ โดย
การประสานงานกับหน่วยงานที่จัดหลักสูตรการฝึกอาชีพให้แก่ทหาร เพื่อนำมา
ปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เข้ากับการอบรมภายใน กรมทหารราบที่ 29 และนำมา
ประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อสร้างชุมชนให้ปลอดจากยาเสพติด อาทิ การเข้า
ไปให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในชุมชนละแวกค่ายทหาร การจัดกลุ่มกำลัง
เพื่อตรวจสอบแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น หรือการจัดการพื้นที่ที่สุ่มเสี่ยงเป็นแหล่งมั่วสุมให้
เป็นพื้นที่สีขาว และเสนอเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน

กรมทหารราบที่ 29 ทบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วย
และกองทัพบก รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรม และยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ¹ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู, 2530, การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา พ.ศ. 2530, รายงานการวิจัย กระทรวงศึกษาธิการ.
- ² Jessor, Chase & Donovan, 1980, อ้างถึงใน เดโช ทิมธรรม, 2551, ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- ³ บัญชา ดาวกระจาย, 2538, พฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันสารเสพติดที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร, ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม.(สุขศึกษา), กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ⁴ โครงการป้องกันและปราบปรามสารเสพติด, 2527, การศึกษาสภาพการรู้จักและสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิจัย, กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- ⁵ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู, 2530, การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา พ.ศ. 2530, รายงานการวิจัย, กระทรวงศึกษาธิการ.
- ⁶ Jessor, Chase & Donovan, 1980, อ้างถึงใน เดโช ทิมธรรม, 2551, ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.

-
- 7 กิ่งแก้ว โกวิท และคณะ, 2531, ปัญหาเสพติดของผู้ต้องโทษในทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น, รวบรวมผลการวิจัยทางการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- 8 อารมณ์ สุขสวัสดิ, 2545, รูปแบบการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย, สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 9 เรื่องเดียวกัน.
- 10 Lazarsfeld et. al., 1969, Roger, 1997, Lazarsfeld et.al., 1968 อ้างถึงใน เดโช ทิมธรรม, 2551, ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 11 Schwann, 1972 อ้างถึงใน เดโช ทิมธรรม, 2551, ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 12 smart และ Fejer, 1994 อ้างถึงใน เดโช ทิมธรรม, 2551, ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 13 Oetting & Beauvais, 1986 อ้างถึงใน อารมณ์ สุขสวัสดิ, 2545, รูปแบบการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย, สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

-
- ¹⁴ Fishbein & Ajzen, 1975 อ้างถึงใน เดโช ทิมธรรม, 2551, ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ¹⁵ คณะอนุกรรมการทำงานฝ่ายวิจัย ปปส.ศธ., 2524, การศึกษาสภาพการใช้ยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา, รายงานการวิจัย, กระทรวงศึกษาธิการ.
- ¹⁶ Triandis, 1971 อ้างถึงใน เดโช ทิมธรรม, 2551, ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังใน ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ¹⁷ Bandura, 1986 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2536, ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ¹⁸ Ross, 1992 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2536, ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ¹⁹ การสัมภาษณ์พลทหารหน่วย ร.29 จำนวน 5 นาย ที่มีประวัติเคยใช้ยาเสพติด.
- ²⁰ การสัมภาษณ์ผู้บังคับกองร้อยที่บังคับบัญชาทหารที่เคยใช้ยาเสพติด.